

5.4. Շրջակա միջավայրի 2017 թվականի փետրվար ամսվա աղտոտվածության մշտադիտարկում

5.4.1. Բնակավայրերի օդային ավազանի որակի մշտադիտարկում: Ըստ ՀՀ բնապահպանության նախարարության տեղեկատվության, փետրվար ամսին ՀՀ բնակավայրերի օդային ավազանի որակի շուրջօրյա ակտիվ նմուշառմամբ մշտադիտարկման միջոցառումներ են իրականացվել 16 ստացիոնար դիտակայաններում: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման միջոցով վերցվել է օդի 1 330 փորձանմուշ, պասիվ նմուշառման 213 դիտակետից՝ օդի 1 585 փորձանմուշ: Երևան և Ալավերդի քաղաքների ավտոմատ դիտակայանների միջոցով կատարվել է օդի համապատասխանաբար 31 832 և 12 604 դիտարկում:

Դիտարկման համակարգում ընդգրկված ՀՀ բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները, 2017թ. փետրվար

	Դիտակայանների և դիտակետերի քանակը, <i>միավոր</i>	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, <i>միավոր</i>	Վերահսկվող նյութերի կոնցենտրացիաների զերագանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	52	րնդհանուր փոշի	32 923	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի օքսիդներ		
		ածխածնի մոնօքսիդ		
		գետնամերձ օդոն		
ք.Գյումրի	25	րնդհանուր փոշի	220	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		1.4 անգամ
		ազոտի երկօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Վանաձոր	27	րնդհանուր փոշի	442	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		1.3 անգամ
		ազոտի երկօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Ալավերդի	41	րնդհանուր փոշի	13 093	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		1.9 անգամ
		ազոտի օքսիդներ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ածխածնի մոնօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Հրազդան	18	րնդհանուր փոշի	217	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Արարատ	13	րնդհանուր փոշի	122	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ	66	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ	90	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Չարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ	78	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Մարտունի	8	ծծմբի երկօքսիդ	48	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
գ. Սյունիք	9	ծծմբի երկօքսիդ	52	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Ծաղկաձոր	15	րնդհանուր փոշի	196	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		

Օաղկաձոր քաղաքի տեղումներում (ձյուն) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2017թ. փետրվար

մգ/լ

Նմուշառման ամսաթիվը	Ցուցանիշներ						
	Ջրածնային ցուցիչ (pH)	Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն, (μՄիմ/սմ)	Սուլֆատ իոն	Քլորիդ իոն	Նիտրատ իոն	Ֆտորիդ իոն	Ամոնիում իոն
1-2	6.17	34.2	1.08	4.26	2.89	0.02	1.34
11-12	5.61	29.1	2.60	2.12	3.97	0.01	1.41
15-16	5.59	8.8	0.47	0.55	1.82	0.02	0.31

5.4.2. Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում: Փետրվարին մակերևութային ջրերի նմուշառ կատարվել է հանրապետության 23 գետերի և Երևանյան լճի 56 դիտակետերում: Վերցված 56 փորձանմուշներում որոշվել է 45-ական ցուցանիշ:

ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2017թ. փետրվար

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հյուսիսային	Դեբեդ	Փամբակ	2	ք.Սպիտակից 0.5 կմ ներքև	3	4	Կալցիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, սուլֆատ իոն
			3	ք.Վանաձորից 0.6 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
			4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	3	5	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, երկաթ
			4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	4	5	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
		5	Մարցիգետի թափման կետից 0.5 կմ ներքև	3	3	Սմոնիում իոն	
		6	ք.Այրումից 0.5 կմ վերև	3	4	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, երկաթ	
		7	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	4	Մոլիբդեն	
		8	ք.Ստեփանավանից 0.5 կմ վերև	4	4	Մանգան	
		13	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ, երկաթ, կախյալ մասնիկներ	
		14	Գետաբերան	3	5	Նիտրիտ իոն, կալցիում, ալյումին, հանքայնացում, էլեկտրահաղորդականություն, կոշտություն, կախյալ մասնիկներ	
		14	Գետաբերան	4	5	Բերիլիում	
		14	Գետաբերան	5	5	Ցինկ, պղինձ, կադմիում, մանգան, կոբալտ, երկաթ, սուլֆատ իոն	
		343	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, պղինձ, մանգան, կալցիում, կալիում, սուլֆատ իոն	
		343	Գետաբերան	4	5	Բերիլիում, ալյումին	
343	Գետաբերան	5	5	Մոլիբդեն, երկաթ, կախյալ մասնիկներ			
Աղստև	Աղստև	15	ք.Դիլիջանից 1.2 կմ վերև	2	2	-	
		16	ք.Դիլիջանից 0.5 կմ ներքև	2	2	-	
		17	ք.Իջևանից 1 կմ վերև	2	2	-	
		18	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	3	ԹՎՊՏ, ամոնիում, նիտրատ իոն, կախյալ մասնիկներ	
		20	Գետաբերան	3	3	Նիտրատ իոն	

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Ախուրյան	Մեծամոր	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	3	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն, հանքայնացում, էլեկտրահաղորդականություն
			41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	3	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, հանքայնացում, էլեկտրահաղորդականություն
			42	Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, հանքայնացում, էլեկտրահաղորդականություն
Հրազդան	Քասախ	Քասախ	43	ք.Ապարանից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			44	ք.Ապարանից 0.5 կմ ներքև	3	5	ԹՎՊ5, ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ մասնիկներ
					4		Ընդհանուր անօրգանական ազոտ
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
			45	ք.Աշտարակից 1 կմ վերև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում
			46	ք.Աշտարակից 3.5 կմ ներքև	3	4	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն
					4		Վանադիում
	47	Գետաբերան	3	3	ԹՎՊ5, վանադիում		
	Շաղվարդ	50	Փարպի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	
	Հրազդան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում
			53	Արգել գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում
			54	Արզնի ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, նատրիում, բոր, քլորիդ իոն, հանքայնացում, էլեկտրահաղորդականություն
			55	ք.Երևանից 6 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	3	5	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, վանադիում, նատրիում, քլորիդ իոն, հանքայնացում, էլեկտրահաղորդականություն
					4		Ընդհանուր ֆոսֆոր
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
56			Գետաբերան	3	5	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, բոր, ընդհանուր անօրգանական առտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, հանքայնացում, էլեկտրահաղորդականություն, կախյալ մասնիկներ	
	4	Նիտրիտ իոն, նատրիում, քլորիդ իոն					
	5	Սուլֆատ իոն					
225	Գեղանիստ գյուղի մոտ	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, նատրիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, հանքայնացում, էլեկտրահաղորդականություն			

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հրազդան		Գետառ	59	Գետաբերան	3	5	ԹԿՊ, նիտրատ իոն, վանադիում, նատրիում, հանքայնացում, էլեկտրահաղորդականություն, կախյալ մասնիկներ
					4		ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
	Մարմարիկ	Մարմարիկ	58	Գետաբերան	3	3	Մանգան
	Տանձաղբյուր	Տանձաղբյուր	311	ք.Ծաղկաձորից վերև	2	2	-
Տանձաղբյուր	Տանձաղբյուր	312	ք.Ծաղկաձորից ներքև	3	5	Ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
				4		Վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	
				5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան	
Արարատյան	Արփա	Արփա	84	ք.Վայքից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			85	ք.Վայքից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹԿՊ, մոլիբդեն, սուլֆատ իոն, հանքայնացում, էլեկտրահաղորդականություն
			86	ք.Եղեգնաձորից 0.5 կմ վերև	2	2	-
		Եղեգիս	88	Շատին գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹԿՊ, մոլիբդեն
Հարավային	Մեղրիգետ	Մեղրիգետ	89	ք.Մեղրիից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			90	Գետաբերան	3	4	ԹԿՊ, ընդհանուր ֆոսֆոր
		Կարճնան	344	Գետաբերան	3		5
					4	ԹԿՊ, պղինձ, ալյումին, հանքայնացում, էլեկտրահաղորդականություն,	
					5	ԹՔՊ, մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, կոբալտ, երկաթ, նատրիում, սուլֆատ իոն, կախյալ մասնիկներ	
	Ողջի	Ողջի	92	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	3	5	ԹՔՊ, կոբալտ, երկաթ
					4		ԹԿՊ, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
					5		Ամոնիում իոն, մանգան
		Ողջի	94	ք.Կապանից 6.8 կմ ներքև	3	5	ԹԿՊ, ԹՔՊ, երկաթ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
					4		Ցինկ, կադմիում, ալյումին, սուլֆատ իոն, կախյալ մասնիկներ
Արծվանիկ	96	Գետաբերան	96	3	5	Ամոնիում իոն, կադմիում, կախյալ մասնիկներ	
				4		ԹԿՊ, ԹՔՊ, կոբալտ, երկաթ, ալյումին, սուլֆատ իոն	
				5		Մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, ծարիր	

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը		
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական			
Հարավային	Գեղի	Գեղի	98	Գետաբերան	3	3	ԹԿՊ, մանգան		
			Որոտան	Որոտան	100	ք.Սիսիանից 1 կմ վերև	3	3	ԹԿՊ, ֆոսֆատ իոն, վանադիում
	101	ք.Սիսիանից 2 կմ ներքև			3	3	Ֆոսֆատ իոն, մանգան, երկաթ		
	102	Տաթև ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև			3	3	ԹԿՊ, ԹՔՊ		
	Սիսիան	Սիսիան	104	Գետաբերան	3	5	ԹԿՊ, ամոնիում իոն, մոլիբդեն, վանադիում		
					5		Մանգան		
	Գորիս	Գորիսգետ	107	ք.Գորիսից 1.5 կմ ներքև	106	ք.Գորիսից 3 կմ վերև	3	3	ԹԿՊ
					3	4	5	ԹԿՊ, նիտրատ իոն, մոլիբդեն	
								Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
								Ամոնիում իոն	

Արաքս գետի աղտոտվածության վիճակը, 2017թ. փետրվար

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները												
		ԹԿՊ, ՍԹԿ=3 մգ/լ	ԹՔՊ, ՍԹԿ=30 մգ/լ	ամոնիում իոն, ՍԹԿ=0.39 մգ/լ	նիտրիտ իոն, ՍԹԿ=0.024 մգ/լ	սուլֆատ իոն, ՍԹԿ=100 մգ/լ	պղինձ, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	քրոմ, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	մանգան, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	վանադիում, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	ընդհանուր երկաթ, ՍԹԿ=0.5 մգ/լ	մագնեզիում, ՍԹԿ=40 մգ/լ	ալյումին, ՍԹԿ=0.04 մգ/լ	սելեն, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ
26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	1.5	-	3.5	2.0	1.2	1.8	4.9	3.9	13.2	-	-	2.0	-
29 (համապատասխանում է ՀՄԿ (Հայաստանյան մոնիթորինգի կայան)-1-ին)	ք.Ագարակից 2 կմ հարավ	2.1	-	-	-	2.2	1.9	5.6	1.8	13.0	-	-	-	6.2
30 (ՀՄԿ-2)	ք.Ագարակից 2.5 կմ հարավ-արևելք	2.3	-	1.2	-	2.2	9.2	6.4	2.3	13.7	-	-	1.8	5.0
3 (ՀՄԿ-3)	Մեղրիգետի թափման կետից վերև	1.8	1.3	-	-	2.3	13.2	4.7	5.4	15.7	3.6	1.2	7.9	5.0
6 (ՀՄԿ-6)	Շվանիձոր գյուղից ներքև	1.7	-	-	-	1.9	24.1	6.1	8.0	17.4	5.1	1.3	12.1	7.1

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2017թ. փետրվար

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
			ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	3	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր